

گفتگوی داریوش فروهر با گزارشگر بخش فارسی صدای آمریکا

شامگاه چهارشنبه، بیست‌ویکم تیرماه، گزارشگر صدای آمریکا پیرامون اخلاق در آیین آموزش‌خواهی دکتر کریم سنجابی با داریوش فروهر پرسش و پاسخی تلفنی داشت که متن پخش‌شده‌ی آن در زیر آورده می‌شود.

گزارشگر: همان طور که در اخبار بامدادی صدای آمریکا شنیدید، گروهی به مجلس یادبود دکتر کریم سنجابی در خانقاه صفی‌علی‌شاه حمله کردند و با قطع برق و اقدامات اخلاکرانه‌ی دیگر درصدد برهم‌زدن گردهمایی برآمدند. بنا به گزارش‌های رسیده، حاضران مجلس یادبود، که در خانقاه صفی‌علی‌شاه در تهران بر پا شده بود، به مقابله با مهاجمین پرداختند و، در پی این حادثه، حزب ملت ایران به رهبری داریوش فروهر بیانیه‌ی شدیدالحنی صادر کرد و در آن به دولت اخطار کرد که از این پس به اقداماتی از این دست پاسخ خواهد داد. در همین زمینه، صدای آمریکا با آقای داریوش فروهر گفتگویی انجام داده است که فشرده‌ایی از آن را می‌شنوید.

آقای فروهر، خبردار شدید که افرادی با قطع برق و اقدامات دیگر درصدد ایجاد اخلاق در مراسم ترحیم آقای دکتر کریم سنجابی برآمده بودند. ممکن است لطف کنید و ماجرا را برای شنوندگان ما تشریح کنید.

داریوش فروهر: در این آیین، پس از خوانده شدن آیه‌هایی چند از قرآن مجید و چند شعر دینی، آقای دکتر سعید فاطمی، استاد دانشگاه، از رزمندگان دیرپا، که به‌ویژه به هنگام رسیدگی به شکایت انگلستان از ایران در زمان ملّی شدن صنعت نفت در لاهه به‌سرمی‌بردند، به سخنرانی پرداختند پیرامون زندگی سیاسی دکتر کریم سنجابی، که ناگهان مشتی مزدبگیر قداره‌بند، که شناخته‌شده هم هستند و تا کنون بسیاری از گردهمایی‌های مردم را برهم زده‌اند و از پیش از آغاز ختم هم در آنجا پرسه می‌زدند، به جنب‌وجوش درآمدند و به درون سالن هجوم آوردند و، درست هنگامی که سخنران به نقل از دکتر کریم سنجابی بر ضد امپراتوری انگلستان سخن می‌گفت، آن هم با جنبه‌ی تاریخی، اخلاق خودشان را شروع کردند.

گزارشگر: معذرت می‌خواهم. در بیانیه‌ای که ما فاکسش را گرفتیم از خبرگزاری‌ها، از یک گروهی به نام «حاجی بخشی»^۱ اسم برده شده بود.

داریوش فروهر: تنها این گروه نبودند. این یکی از سرکرده‌های این نیروهای فشار هست که در ایران کنونی بسیار شناخته شده؛ آدمی است که به همه جا می‌رود، همه جا را به هم می‌زند، ناسزاگویی می‌کند و همانند اینها. ولی آن روز تنها آن‌ها نبودند، گماشتگان امنیتی هم بودند، بسیاری از حاضران تنی چند از بازجویان وزارت اطلاعات را که از آن‌ها بازجویی کرده بودند آنجا شناختند. البته این‌ها، که مشتی شیطان‌صفت هستند، با افسوس بسیار همواره نام پاکیزه‌ی «حزب‌الله» را به خودشان می‌بندند؛ ولی جوان‌هایی از میان جمع به‌شدت آن‌ها را برخورد کردند، پس زدند و به‌تدریج آن‌ها از سالن، و از صحن بیرون رانده شدند و مردم با بلند کردن بانگ صلوات و «دروود بر مصدق» و «دروود بر سنجابی» صدای نغمه‌های شوم آن‌ها را خفه کردند.

این نخستین بار بود - شاید بعد از چهارده سال، بعد از شبه‌کودتایی که در خرداد هزاروسیصدوشصت به برکناری رئیس‌جمهور انتخاب‌شده انجامید - که مردم جانانه جلوی این رجاله‌بازی‌ها ایستادند، آن‌ها را پس زدند و نشان دادند که دیگر جایی برای این کردارها در ایران نمانده است.

گزارشگر: آقای فروهر، طبق بیانیه‌ی حزب ملت ایران، که ما از طریق خبرگزاری‌ها و از جمله خبرگزاری فرانسه از

آن مطلع شدیم، اعضای حزب این بار به یورش این عناصر اخلاک‌گرا به شدت پاسخ گفتند؛ و به نظر می‌رسد که خط مشی حزب ملت ایران در مقابله با این اقدامات تغییر کرده. ممکن است در این زمینه توضیحات بیشتری بدهید که چه عواملی موجب این تغییر روش شده؟

داریوش فروهر: حزب ملت ایران همواره در برابر تجاوز شیوهی ایستادگی داشته، جز اینکه گاهی این ایستادگی نمی‌توانسته است جانانه باشد و به جایی برسد. ما هرگز با سر فرود آوردن، خواری پذیرفتن، آشنایی نداشته‌ایم، در هیچ زمانی، حتی پیش از انقلاب. اینجا خوش‌بختانه فرصت بود، مردم هم در صحنه حضور داشتند و این ایستادگی انجام گرفت. من در زندگی سیاسی‌ام آموخته‌ام که هر جا مردم باشند می‌توان در برابر یکه‌تازی ایستاد و هر جا نه کوشش شماری اندک به جایی نخواهد رسید. به این ترتیب، یک توطئه شکست خورد؛ اما، همان طور که شما در آن اطلاعیه دیده‌اید، حزب ملت ایران ضمن سپاس از مردم حق‌شناس، که با ایستادگی قهرمانانه‌ی خود روشن کردند دیگر جایی برای رجاله‌بازی‌های فرمایشی در این سرزمین بلازده نیست، هشدار داد که شخص رئیس‌جمهور برابر سه اصل از قانون اساسی، که پر از نقص است و مورد پشتیبانی ما نیست، ولی به هر حال دست‌مایه‌ی برکرسی قدرت‌نشینان است، «ریاست قوه‌ی مجریه را بر عهده دارد» و «سوگند خورده تا از حرمت اشخاص و حقوقی که در قانون اساسی برای ملت شناخته شده حمایت کند» و «در حدود اختیارات و وظایفی که به موجب قانون‌های عادی بر عهده دارد در برابر ملت مسئول است»؛ و به این ترتیب نابه‌جا نیست اگر بگویم در همه‌ی این هرج‌ومرج‌ها شخص ایشان هستند که باید پاسخگو باشند. البته وزیر کشور که همواره الدرمدلدم می‌کند، فرمانده نیروی انتظامی‌ای که هر روز از سرکوب در اینجا و آنجا می‌گوید باید پاسخگوی این باشند که، در مرکز تهران، چرا در اجتماعی به این بزرگی - چند هزار نفری - که از قبل هم خبرش داده شده بود حتی یک گماشته‌ی نیروی انتظامی نبوده است؟ به هر حال، من به طور جدی می‌خواهم که وزیر کشور و فرمانده نیروی انتظامی پاسخگوی این رجاله‌بازی باشند و، اگر نمی‌توانند، کار خودشان را ترک کنند، حتی شخص رئیس‌جمهور اگر نمی‌تواند که این کشور را اداره کند. دیگر بس است! این چه جور کشورداری است؟ بهتر است بگویم که در ایران دولتی در میان نیست.